

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 21 stycznia 2019 r.

BADK.DPK.133.117.2018 ŻU

P9-70/18	Data wpływu petycji 19 listopada 2018 r. (uzupełniona 3 grudnia 2018 r.)
	Data sporządzenia informacji o petycji 17 stycznia 2019 r.

USTAWA O DROGACH PUBLICZNYCH

TEMAT

**OPLATY ZA ZAJĘCIE PASA DROGOWEGO
PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY
JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Porozumienie Spółdzielni Mieszkaniowych.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, w celu dodania kategorii przypadków, które mogą zostać uwzględnione przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przy wyłączeniu opłaty za zajęcie pasa drogowego.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Przedmiotem petycji jest zmiana art. 40 ust. 9 ustawy o drogach publicznych, poprzez wprowadzenie dodatkowej kategorii przypadków, które mogą zostać uwzględnione przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przy ustalaniu stawki opłaty za zajęcie pasa drogowego, gdy zajęcie będzie związane z realizacją w pasie celu publicznego.

Alternatywnie autorzy petycji wnoszą o zmianę art. 40 ust. 3 ustawy poprzez dodanie zastrzeżenia, że za zajęcie pasa drogowego pobiera się opłatę, chyba że dotyczy to sytuacji, w której zajęcie pasa ma nastąpić w związku z realizacją celów publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego lub jednostek za pomocą których jednostka samorządu terytorialnego realizuje zadania publiczne.

Zdaniem autorów petycji obecne przepisy nie wprowadzają wyłączeń, które pozwoliłyby na zwolnienie z obowiązku uiszczania opłaty za zajęcie pasa drogowego w przypadku jego zajęcia na potrzeby realizacji celów publicznych, finansowanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Prowadzi to do generowania fikcyjnych przychodów z tytułu opłat za zajęcie pasa, które to opłaty pochodzą z budżetu tej samej jednostki finansującej realizację zadania.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2068) w art. 1 stanowi, że drogą publiczną jest droga zaliczona do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych.

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie: krajowe; wojewódzkie; powiatowe; gminne (art. 2).

Własność Skarbu Państwa stanowią drogi krajowe, zaś drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność właściwego samorządu województwa, powiatu lub gminy (art. 2a).

Zajęcie pasa drogowego na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg, wymaga zezwolenia zarządcy drogi, wydanego w drodze decyzji administracyjnej (art. 40 ust. 1).

Ustawodawca w ust. 2 zaznaczył, że zezwolenie to dotyczy:

- 1) prowadzenia robót w pasie drogowym;
- 2) umieszczania w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego;
- 3) umieszczania w pasie drogowym obiektów budowlanych niezwiązanych z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego oraz reklam;
- 4) zajęcia pasa drogowego na prawach wyłączności w innych celach.

Za zajęcie pasa drogowego pobiera się opłatę (ust. 3).

Opłatę za zajęcie pasa drogowego w celu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i 4, ustala się jako iloczyn liczby metrów kwadratowych zajętej powierzchni pasa drogowego, stawki opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego i liczby dni zajmowania pasa, przy czym zajęcie pasa poniżej 24 godzin jest traktowane jak zajęcie pasa drogowego przez 1 dzień (ust. 4).

Opłatę za zajęcie pasa drogowego w celu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, ustala się jako iloczyn liczby metrów kwadratowych powierzchni pasa drogowego zajętej przez rzut poziomy urządzenia i stawki opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego pobieranej za każdy rok umieszczenia urządzenia w pasie drogowym, przy czym za umieszczenie urządzenia w pasie drogowym lub na drogowym obiekcie inżynierskim przez okres krótszy niż rok opłata obliczana jest proporcjonalnie do liczby dni umieszczenia urządzenia w pasie drogowym lub na drogowym obiekcie inżynierskim (ust. 5).

Opłatę za zajęcie pasa drogowego w celu, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, ustala się jako iloczyn liczby metrów kwadratowych powierzchni pasa drogowego zajętej przez rzut poziomy obiektu budowlanego albo powierzchni reklamy, liczby dni zajmowania pasa drogowego i stawki opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego (ust. 6).

Nie pobiera się opłaty za zajęcie pasa drogowego w związku z umieszczaniem w pasie drogowym tablic informujących o nazwie formy ochrony przyrody (ust. 6a).

Stawki opłaty, określone w ust. 4 i 6, nie mogą przekroczyć 10 zł za jeden dzień zajmowania pasa drogowego, a stawka opłaty z ust. 5, nie może przekroczyć 200 zł, z tym że w odniesieniu do obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej stawki opłaty, o których mowa w ust. 4 i 6, nie mogą przekroczyć 0,20 zł za jeden dzień zajmowania pasa drogowego, a stawka opłaty, o której mowa w ust. 5, nie może przekroczyć 20 zł (ust. 7).

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w uchwale ustala dla dróg,

których zarządcą jest jednostka samorządu terytorialnego, wysokość stawek opłaty za zajęcie 1 m² pasa drogowego (ust. 8).

Przy ustalaniu stawek zgodnie z ust. 9 uwzględnia się:

- 1) kategorię drogi, której pas drogowy zostaje zajęty;
- 2) rodzaj elementu zajętego pasa drogowego;
- 3) procentową wielkość zajmowanej szerokości jezdni;
- 4) rodzaj zajęcia pasa drogowego;
- 5) rodzaj urządzenia lub obiektu budowlanego umieszczonego w pasie drogowym.

Opłatę, w decyzji administracyjnej, ustala właściwy zarządca drogi przy udzielaniu zezwolenia na zajęcie pasa drogowego (ust. 11).

Za zajęcie pasa drogowego bez zezwolenia zarządcy drogi lub zawarcia umowy; z przekroczeniem terminu zajęcia; o powierzchni większej niż określona w zezwoleniu - zarządca wymierza, w decyzji administracyjnej, karę w wysokości 10-krotności opłaty.

Opłatę roczną za pierwszy rok umieszczenia urządzenia w pasie drogowym uiszcza się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja ustalająca wysokość stała się ostateczna, a za lata następne w terminie do 15 stycznia każdego roku, z góry za dany rok (ust. 13 i 13a).

Zarządca drogi określa, w decyzji administracyjnej, warunki zajęcia pasa drogowego oraz warunki jego przywrócenia do stanu poprzedniego, a także ustala wysokość opłaty (ust. 14a).

Opłaty są przekazywane do budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub na wyodrębniony rachunek bankowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1264) reguluje jakie elementy powinien zawierać wniosek o wydanie zezwolenia oraz co powinno zawierać zezwolenie na zajęcie pasa drogowego.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg, których zarządcą jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (Dz. U. z 2014 r. poz. 1608) określa stawki opłat za zajęcie 1 m² pasa drogowego.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z 2 lutego 2006 r., sygn. akt IV/SA/Wr 465/04, stwierdził, że art. 40 ust. 9 ustawy wymienia w sposób zamknięty czynniki, które powinna uwzględnić rada gminy przy ustalaniu stawek za zajęcie pasa drogowego i nie może brać pod uwagę innych czynników.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim w wyroku z 27 października 2010 r., sygn. akt II SA/Go 516/10, wyjaśnił, że uchwalenie przez radę gminy innego – niż wyraźnie przewidziany w ustawie o drogach publicznych – sposobu obliczania opłaty za zajęcie pasa drogowego stanowi istotne naruszenie prawa.

Ponadto **Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu** w wyroku z 17 lipca 2008 r., sygn. akt II SA/Op 555/07, wskazał, że opłata za zajęcie pasa drogowego pobierana jest za sam fakt zajęcia, a nie za czerpanie korzyści z tego zajęcia.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawa z dnia 24 maja 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. Nr 34, poz. 201) w art. 27a przewidywała, że organy gminy podlegały wyłączeniu od załatwienia sprawy, w której stroną była gmina. Przepis ten został jednak skreślony ustawą z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. Nr 122, poz. 593) i utracił moc z dniem 6 grudnia 1994 r.

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096) w art. 24 zawiera przesłanki wyłączenia pracownika, zaś w art. 25 wyłączenia organu. Ustawodawca zaznaczył, że „organ administracji publicznej podlega wyłączeniu od załatwienia sprawy dotyczącej interesów majątkowych:

1) jego kierownika lub osób pozostających z tym kierownikiem w stosunkach pokrewieństwa i powinowactwa do drugiego stopnia, małżonka oraz osoby związanej z nim z tytułu przysposobienia, opieki i kurateli,

2) osoby zajmującej stanowisko kierownicze w organie bezpośrednio wyższego stopnia lub osób pozostających z nim w ww. relacjach (art. 25 § 1).

OPRACOWAŁA

Żaneta Urawska-Łabęcka

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz